

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2024. gada 30. oktobrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Senāta (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 113/2024),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma (turpmāk – Dienesta gaitas likums) 4. panta 4. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma), ciktāl tas liedz atrasties dienestā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā personai, kura sodīta par tīšu noziedzīgu nodarījumu, neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 101. panta pirmajai daļai un 106. panta pirmajam teikumam un attiecībā uz pieteicēju administratīvajā lietā par spēkā neesošu no tā spēkā stāšanās dienas.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka dienestā var atrasties persona, kura nav sodīta par tīšu noziedzīgu nodarījumu, – neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ pantam;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta likuma normas satversmība. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 4. punktu Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu. Lai izvērtētu, vai pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu, jānoskaidro, vai: 1) prasījums ir formāli izspriests; 2) prasījums ir mainījies pēc būtības; 3) pastāv būtiski jauni apstākļi, kuru dēļ prasījumu nevarētu uzskatīt par jau izspriestu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2015-19-01 10.1.–10.5. punktu*).

Satversmes tiesa 2021. gada 11. jūnijā pieņēma spriedumu lietā Nr. 2020-50-01 „Par Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma 4. panta 4. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 101. un 106. pantam” (turpmāk – lieta Nr. 2020-50-01). Lietā Nr. 2020-50-01 apstrīdētā Dienesta gaitas likuma 4. panta 4. punkta satversmība vērtēta tiktāl, ciktāl tas liedz pildīt dienestu Valsts policijā. Satversmes tiesa secināja, ka Dienesta gaitas likuma 4. panta 4. punkts, ciktāl tas liedz atrasties dienestā Valsts policijā personai, kura sodīta par

tīšu noziedzīgu nodarījumu, neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas, atbilst Satversmes 101. panta pirmajai daļai un 106. panta pirmajam teikumam.

Savukārt Pieteikuma iesniedzējs Satversmes tiesai lūdz vērtēt apstrīdētās normas atbilstību minētajām Satversmes normām tiktāl, ciktāl tā liedz atrasties dienestā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā (turpmāk – Dienests) personai, kura sodīta par tīšu noziedzīgu nodarījumu, neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas. Tādējādi pieteikumā ietvertais prasījums pēc būtības ir atšķirīgs no prasījuma, kas tika vērtēts lietā Nr. 2020-50-01.

Līdz ar to pieteikumā ietvērto prasījumu nevar uzskatīt par jau izspriestu Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 4. punkta izpratnē.

6. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir tiesai, izskatot administratīvo lietu. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.¹ panta pirmās daļas 2. punktam pieteikums iesniedzams, ja tiesa, izskatot administratīvo lietu kasācijas kārtībā, uzskata, ka norma, ko iestāde ir piemērojusi vai kas administratīvajā tiesas procesā būtu jāpiemēro šajā lietā, neatbilst Satversmei.

Pieteikuma iesniedzēja izskatīšanā kasācijas kārtībā ir administratīvā lieta Nr. A420214721, kas ierosināta pēc personas pieteikuma par administratīvā akta atcelšanu. Ar iestādes lēmumu, pamatojoties uz apstrīdēto normu, pieteicējs atvaļināts no Dienesta, jo viņš ir sodīts par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu. Tādējādi no pieteikuma izriet, ka iestāde ir piemērojusi apstrīdēto normu un tā būs jāpiemēro arī Pieteikuma iesniedzējam, izskatot konkrēto administratīvo lietu.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 101. panta pirmajai daļai un 106. panta pirmajam teikumam, jo nesamērīgi ierobežo personas tiesības pildīt valsts dienestu un tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot tam Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

7. Pieteikums ir formulēts motivēta lēmuma veidā, tajā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 101. panta pirmajai daļai un 106. panta pirmajam teikumam. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma 4. panta 4. punkta, ciktāl tas liedz atrasties dienestā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā personai, kura sodīta par tīšu noziedzīgu nodarījumu, neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 101. panta pirmajai daļai un 106. panta pirmajam teikumam” pēc Senāta pieteikuma.

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz **2025. gada 2. janvārim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis